

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasiło avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 28.

V Ljubljani, 14. malega srpana 1905.

XLV. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{8}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: »Propaganda dejanja.« — Naš denarni zavod. — Učiteljstvo in ljudska izobrazba. — Dopisi. — Iz naše organizacije. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Gospodarski program. — Inserati.

„Propaganda dejanja.“

Sobotni »Slovinci« se navadno s posebno pažnjo spominjajo našega lista. Za to dajemo, hvala Bogu, »Slovincu« dovolj prilike. V svojih odgovorih ni pobožni naš prijatelj nikoli stvaren, zakaj kar pišemo mi, je vse resnično in podprto z dokazi, da ne more nobene stvari ovreči najhujši sofist, kamoli farizej!

Zato je »Slovenec« v svojih polemikah jako komoden: vse obrača na smešno stran, češ, s tem se bo »Učit. Tov.« najbolj pokadilo. Bilo bi brezmiselno zahtevati od njega, da bi kdajkoli preklical ali vsaj ublažil razne razžalitve, ki jih je že nagromadil na naš list in naš stan. Ko nas je n. pr. s finim okusom in po načinu poštenega in dostojnega žurnalista primerjal s svinjakom, ni na naš poziv še do danes preklical te žalitve, saj ve, da ga čuva imuniteta častivrednega odgovornega urednika. Človek bi skoro sodil, da se je ta lepi list sam skril pod korito, da mu ni več mogoče razločevati snažnosti od nesnage in da meri ves svet s svojim vatlom. Naše zahteve po zadoščenju prečuje popolnoma in vtakne mirno v žep vse naše opravičene očitke ter obrača — kakor že rečeno — v svojih polemikah vse na norčavo plat. Pri tem pa pozablja dokazano resnico: Kdor se norčuje, ostane sam norec!

Zadnjo soboto se je lotil »Slovenec« našega članka »Preidimo k dejanjem!« Mi mu lahko povemo, da je napravil ta naš članek na učiteljstvo sploh in na naše somišljenike posebej, pa takisto na našo javnost, ki se zanima za naša vprašanja, največji in najlepši vtisk. To nam dokazuje, da smo govorili v imenu tistih ljudi, ki zanje pišemo in urejamo svoj list. »Slovincu« to seveda ni všeč. Kaj njemu mar — dasi se časih zahlini za najboljšega prijatelja učiteljstva — ako zahteva učiteljstvo kruha; sedaj se mu veselo smeje lice, ko odpira država svoje blagajnice, da ostanejo cerkveni milijoni nedotaknjeni. Za cerkev sme izkrvaveti tlačeni davkoplačevalec, za šolstvo in učiteljstvo pa ne sme plačati ničesar! Davkoplačevalcem, ki plačujejo davke bogati cerkvi v prid, se odpirajo v plačilo vrata nebeška, zatorej jih na zemlji lahko tare sila, saj je potem zasluženje tem večje.

Nam praktičnim ljudem je življenje bližje od večnosti zato smo dolžni svojemu stanu in svojemu stališču, ki ga zavzemamo v človeški družbi, da si ustvarimo ugodne gmotne razmere — življenje, ki je vredno človeka. Trdimo preko »Slovenčevih« zabavljic, da se čutimo poklicane v to, da vzgajamo človeški rod za praktično življenje, ki zahteva moralno in telesno jakih ljudi, da ne podležejo v boju za obstanek. Socijalne razmere današnjih dni so toliko resne in preudarka vredne, da ne kaže vzgajati sanjačev in sentimentalnih natur, ki se ozirajo zgolj v nedosežnost in so zatorej mrtvi člani človeške družbe.

Zatorej je pa naša dolžnost, da pozivljamo učiteljstvo k »propagandi dejanja«, kakor pravi »Slovenec.«

Učiteljstvu ne more nihče očitati lenobe, medtem ko jo lahko kakemu drugemu stanu. Učiteljstvo je bilo do današnjih dni toliko idealno, da je delalo samo za druge in pozabljalo nase. Ta slabost mu je ostala v krvi izza konkordatske dobe; to je kletev slabega dejanja! Zavest imamo, da smo tudi mi mnogo pripomogli, da se je zbudilo učiteljstvo iz letargije in začelo misliti in delati zase. Tlačanilo je predolgo — sedaj noče več in tudi ne bo več! Sovražnikom njegovim to ni po volji. Kdor se preobje v svoji samopašnosti, temu zamre vsak blažji človeški čut, da mu je slast, gledati stradajočega trpina! Niso še izmrli krvoloki rimskega imperatorstva in črne inkvizicije — to nam dokazuje »Slovenčevo« veselje, ki ga navdaja sedaj, ko prihajajo iznova s krvavimi žulji davkoplačevalcev napolnjene sklede na cerkvene mize in ko kliče lačno učiteljstvo po kruhu in po taki regulaciji svojih družbenih prejemkov, kakoršne mu jamči državni šolski zakon!

Tako veselje je seveda ostudno, ker je znak popolne moralne propalosti.

Nič se nam ne zdi čudnega, ako peša vera. Taki njeni glasniki, ki so brez srca in vesti, jo trgajo s silo iz človeških src. Brezuspšno bi tudi bilo, govoriti jim o tisti silni bedi, ki se zajeda v učiteljske rodovine. Kamen bi se omehčal, ko bi mu bilo mogoče gledati mladega učitelja, ki neozdravljivo boleha že drugo leto in strada ob ubogih 80 kronah mesečno z ženo in otrokom vred. Kako mora biti temu trpinu pri srcu, ako čuje, kako se norčuje »Slovenec« iz

njegovega trpljenja in kako se norčuje iz naprednega učiteljstva, ki se pripravlja do skrajnih korakov, da se otme iz pogube!

Da, k propagandi dejanja kličemo svoje tovariše! Kličemo učiteljstvu z glasnim povdarkom, da je dospel konec njegovega hlapčevanja, da je treba neizprosne, odločne zahteve: Dajte nam kruha! Ako bo vsak duhovnik deležen izboljšanja duhovniških plač — vsak duhovnik, dober in slab! — ne sme nihče in nikoli več delati razlike med dobrim in slabim učiteljem, to pa zlasti še zato ne, ker velja tam, odkoder prihaja to razlikovanje, dobro za slabo in slabo za dobro. Vsak učitelj je človek, vsak človek pa ima pravico do življenja in dolžnost do dela. Ako pa mu delo ne daje sredstev za življenje, je to znamenje žalostnih razmer in krivičnega, trinoškega sistema. Da pade izkoriščanje in zavlada pravica, se morajo združiti vsi napredni elementi, pred vsem učiteljstvo samo. V teptancu se preljuje resignacija v resolutnost in brezobzirnost. V učiteljstvu se je že, in zato naj pride, kar mora priti!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registрована zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca ročnika 1905 K 87.273-26.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Spominski list

(Glas iz Istre).

S posebnim zanimanjem smo čitali v letošnjem »Potniku« kakor tudi v »Učit. Tovarišu« g. ravnatelja Schreinerja spis »Spominski list«. Povsem se strinjamo z lepim pomenom in namenom, ki naj ga ima. »Spom. list« za šol. mladino, ko ostavlja ob svojem 14. letu za vselej učilnico. Res, da prejme vsak šolski otrok pri svojem odhodu odpustnico; a kaj privlačnega ta za šolsko deco pač nima, dasi je zanjo brezdvomno neizmerne važnosti.

Zato je bila povsem srečna misel, da so sklenili izdati »Spom. list«. Nekaj pa imajo ti »Spominski listi« na sebi, česar mnogi tovariši, gotovo ne odobravajo. —

Pri sklepu »Spom. lista« je prostor za podpise. No, seveda brez katehetovega podpisa ne sme biti! »Kaj pa je tebe treba bilo!« Stvar je nevidezno malenkostna, a vključuje temeljne važnosti. Znano je, kako zahajajo gospoda »katehetje« v šolo k pouku! Vera peša, pravijo. Gotovo pa saj tudi mora pešati, če bodo naši gospodje (izjeme so tudi!) skrbeli za vse kaj drugega bolj kot za šolo. Jasno je, da imenovani duhovniki kot katehetje v pravem pomenu besede ne eksistujejo. Duhovnik, ki si sicer lasti pravico do pouka krščanskega nauka, a prihaja le parkrat na semester v šolo, duhovnik, ki razdere pri učencih to, kar je učitelj v prejšnjih urah sezidal s trudom, tak duhovnik ni in ni katehet, najsi ga dekretirajo vsi škofje! Prosimo! Splošno je znana gorečnost in ljubezen, ki jo goji politikujoča duhovščina do šole in učiteljstva! Politikujoč du-

hovnik — pa šola! Kaka ironija! Torej čemu katehetov podpis na »Spom. listu!« Ta ne sodi sem, pa naj že reče kdo, kar hoče!

Tudi smatramo pod svojo častjo, klanjati se kakemu nevrednemu katehetu ter ga prositi milostnega podpisa. Sicer pa nam kakšen tak preobjestnež prav lahko zabrusi v obraz: »Tega nisem dolžan podpisati!« no, pa saj se razumemo!

Povedali smo svoje mnenje. Morda ga bodo uvaževali pri »Slovenski Šolski Matici«. Pomisljijo naj, da je »Slov. Šolska Matica« društvo, ki naj deluje le v povzdigo šolstva, torej mora računati samo z dejstvi in faktorji, ki jih družijo ozke vezi s šolstvom. Tistim, ki rujejo proti šoli in učiteljstvu, pa ne dovoljujemo nobenih poklonov! — n —

Učiteljstvo in ljudska izobrazba.

Poroča Anton Mervič, učitelj v Povirju.

(Konec)

Seveda nima vse to ničesar opraviti z omiko našega naroda, toda tudi sem moramo obrniti svoj pogled, da lažje presodimo, kako težko delo čaka učitelja v sedanjih dobi.

Čez nekaj časa pošlje prej imenovani svetec priporočilo za opazovanje prirode, posebno potresov, seveda ne onih, ki potresajo učiteljstvu mošnjiček in želodec. Seismograf, jako lep naslov je to. Druge okrožnice priporočajo varstvo vlakov pred kamenjem mladine, otroci ne smejo trgati hlač nikjer drugje kakor le v šoli, to je tudi v oskrbi učiteljevi, ki ne sme pustiti otrokom plezati, drsati se itd. Cel orožnik brez dohodkov seveda! To je menda tista »unmittelbare Aufsicht« z učiteljišč. S tem pa ni še nikakor napolnjena statistika vseh častnih opravil, ki jih naj opravlja po mnenju izvestnih krogov učitelj. Vsak dan bi moral imeti gotovo 72 ur, da bi opravil vse te službe in opravila po pridpisanih receptih. Več ur na dan pouk; iz šole prišedši priprave za prihodnji dan, uradni dopisi in ukazi, lastna izobrazba in popravljanje vaj ter nalog, menim, da je dovolj dela. Če ujame morda borne pol ure za majhen izprehod, če si prikrajša eno navedenih točk — tisti čas naj si pa kvari pljuča z narodno prosveto. Tam naj pri govorih izkašlja zadnje košček pluć in leže v prezgodnji grob, kakor jih je že premnogo. S čim naj skrbi za zdravje, s čim naj si izboljša stanje, ko nima niti za najpotrebnejše, posebno če je obdarjen z otroki. Kako naj deluje tak trpin še posebej za narod, ko mora tako žrtvovati svoje življenje in zdravje drugim za neznatno plačilo v šoli. Pa mu še natvezijo novih opravil na glavo, ki so zgolj formalitete brez jedra in koristi. To je že infamno, kar uganja z učiteljstvom skoro vsak birokrat, vsa inteligenca ter prosto ljudstvo. S čim naj kupi učitelj vse knjige, ki mu jih priporočajo v nadaljno izobrazbo? Kako naj se pripravlja za narodno delovanje zunaj šole, ko bi imel za potrebo tajnika, da zadosti le predpisanim dolžnostim in zahtevam, ki jih stavijo do teh zastopnikov omike po vaseh. Namesto da uče na učiteljišču toliko nepotrebne specialne glasbe, naj bi rajše učili kandidate stenografije, kar bi jim bolj koristilo kakor tisto prisiljeno strganje po raznih godalih. Kruha najprej učiteljstvu, potem se bomo šele menili s omiki i dr.

Toda kamor se ozremo, povsod vidimo isto. Inteligenca, blagoslovljena in laična, je menda za to na svetu, da zbija šale z ubogo učiteljsko paro. Ljudstvo, ki ima vedno dovolj denarja za razne cerkvene reči, postane v mnogih krajih kar divje, če čuje, da zahtevajo učitelji pobiljška.*) Sicer jih je

*) To je sad klerikalnega hujskanja!

mного, ki spoznavajo našo mizerijo, toda to spoznavanje nam toliko koristi, kakor če bi ga ne bilo.

Ko povišujejo drugim stanovom itak mastne dohodke, ne zve ljudstvo za to. Najlepši zgled imamo v zadnjem času v našem katoliškem časopisu. Kdor hoče kaj doseči v današnjih težkih časih, mora biti popolnoma brezobziren. »Trkajte, pa se vam odpre, prosite, pa se vam da,« pravijo, toda to je vse preponižno. Ne trkati in prositi več, ampak zahtevati moramo odločno. Dol s krinko, in pokažimo, da smo zreli možje, ne pa klavrne marijonete! Vsi oziri v stran. Pero v roke in borimo se z uma svetlim mečem, saj imamo dična naša glasila, v katerih naj se srcali ves naš položaj. Tu naj bo ogledalo vesti za one kroge, ki nas hočejo potisniti ob zid. V ta namen ostanimo tudi v očigled kriku in viku, ki doni sedaj po Sloveniji, precej v rezervi. Ne kvarimo pljuč za druge, ki nam to plačujejo le z bornim nasmehom. Tako nas ne bodo smatrali več za delavce, ki delajo brez pritožb, dokler jih ne pokosi blede smrt. Delajo naj priganjači naši. Učiteljstvo pa tako še preveč dela za tiste borne novčiče. S tem pa ni rečeno, da ne smemo ničesar delati, tega nikakor ne mislim. Saj opravi že tako vsak učitelj, ki vestno opravlja svoje šolske dolžnosti, dovolj dela za narod. Pustimo le to valovanje, ki se je ravno pričelo s silno močjo, ker gotovo kmalu poneha, kakor je že ponehalo mnogo podobnega.

Delovati po novem programu je gotovo možno po trgih in mestih. Tam naj krepko podpira učiteljstvo isto po svoji moči, toda ne pustiti, da bi ga porinili v ospredje, medtem ko bi se drugi zmuzali v ozadje.

Po kmetih pa opravljajmo takoimenovano »drobno delo« za narod. Kakšno je to drobno delo, se vpraša marsikdo začuden.

Isto naj pojasni sledeči slučaj: Rodoljubnega Čeha so vprašali, zakaj ne nastopa bolj javno za narod, čemu ne prihaja na shode in veselice. On pa je rekel, da je njemu popolnoma dovolj, da vzgaja svoje otroke v narodnem duhu, da bodo kdaj navdušeni Čehi in kremeniti značaji, to je tako imenovano drobno, malovredno delo za narod po mnenju drugih. To so lepe besede. Gotovo je to večje vrednosti kakor na cente govoranc, ki jih izgovore vodilni možje ob raznih prilikah. Znano pa je, da ravno odlični voditelji ne znajo in ne morejo vzgojiti svojih potomcev v narodnem duhu. Oče je navdušen Slovan, ki grmi kot Jupiter tonans na raznih shodih proti sovragu, otroci pa cikorijski ali pa želodarji. Koliko lepši je prej navedeni zgled? Vzgojimo tudi mi mladino, da bo res narodna in koristna človeški družbi, potem šele vpliva omika nanjo. To je šele konsekvantno delo. Najprej pripraviti tla, potem šele pada seme v rodovitno zemljo, kakor v priliki o sejalcu in semenu v sv. pismu.

Že v pričetku svoje razprave sem omenil, kako malo vredno je delo brez pravega smotra, delo, pri katerem nimamo ozirov do ovir. Najmanjša ovira zapre takemu delovanju brez glave popolnoma izhod. Tisti vzgojitelj, ki opravlja drobno narodno delo, pa je učitelj. Najobširnejše polje ima gotovo on v šoli. Tu deluje od vseh zapuščeno učiteljstvo. Ako vzgojiš sebi izročeno mladino v zavedne Slovence in koristne člane človeške družbe, je dovolj. V ta namen mora biti tudi učiteljstvo samo kremenitega značaja, ki ne upogne svojega tilnika pred nikomer. Svojo stanovsko zavest pa drži visoko in neomadeževano. Modernim Sirenam, ki nas vabijo na delovanje zunaj šole, obrnimo vsaj deloma hrbet, dokler se ne zjasnijo vremena. Tisti pa, ti tako kriče za povečanje narodne

kulture, naj delajo, naj predavajo v prvi vrsti. Oni naj si kvarijo s tem svoja pljuča, učiteljstvo se pa posveti popolnoma šoli.

Ono naj pripravlja poslušalce, drugi naj jih pa bistrijo v znanostnih panogah. Tako bo tudi delo najbolj uspešno. Če se pa postavi še učiteljstvo med tiste kričalce, potem že ne bo nič, ker brez glave storjeno, je gotovo skaženo. Kdor hoče ustreči vsem, ne ustreže nobenemu. Kdor hoče povsod delovati, postane polovičar.

V zaključek še to-le:

Iz vsega navedenega lahko izprevidimo, kaj dožene lahko učiteljstvo s svojim delovanjem in kako naj se vede nasproti najnovejšemu gibanju po Sloveniji. Še enkrat pa ponavljam: Ne bodimo podobni mehkužu testu, ki ga zmesi, kdor le hoče. Nikakor ne dopuščajmo, da bi se uresničilo, da bi bil učitelj vzgojitelj mladih in starih, kmetovalec, socijolog, filolog, pedagog, pisar za vse potrebe, mentor vseh zadev, ciceron vsakemu, izkratka: Mädchen für Alles, plačan pa le za eno in še za tisto sramotno za sedanjí prosvetljeni vek. Drugi do be za vsak korak remuneracije, le učitelj delaj vse za zastoj, le ta naj si kvari zdravje za druge. — Sramota!

Narod, poglej na svoje stradajoče učiteljstvo! Odveži obenem svoj zadržani mošnjiček in plačaj ga pošteno. Ako se dobi denar za vse možne in nemožne reči, se mora dobiti tudi za nas. G. poslanci vseh strank, odprite enkrat odločno svoja usta in zahtevajte z železno energijo izboljšanja naših plač. Ne bodite nam več naklonjeni le s samimi golimi besedami!

Če nas dostojno plačate, potem bomo šele požlahtnjevali z navdušenjem ljudi in drevesa, kopali bomo šolski vrt, poučevali stare in mlade, prej pa ne.

Glejmo pa vendar na to, da izpolnjujemo natančno svoje dolžnosti, da ne dobi nihče na nas madeža. Tako si pridobimo na ugledu in pripravimo tla temeljitemu izboljšanju naših razmer! *)

Ne nakladajmo si nikakega dela več sami na svoje rame. Ne pustimo pa tudi drugim, da bi ga nam nakladali. Naše delovanje pa bodi omejeno na šolo, dokler se nam ne izboljša temeljito gmotni položaj. Kdor si pa hoče kvariti pljuča, naj si jih v božjem imenu, jaz si jih ne bom.

Učiteljstvu manj ukazov, pa več kruha!

Dopisi.

Istra.

I opet se raskokodakala. (Konec.) Jedan od one trojice — učitelj Zec — ima ženo rodjenu talijanku, koja, kad se vjenčala, nije znala nego par rieči hrvatskih, a koja nikad, znaš družje dopisniče, nikad progovorila rieči talijanske sa svojom djecom. A ti nam navedi još jedan takav slučaj u Istri, i eno, mi ćemo ti pljeskati; dočim ćemo ti mi navesti dosta slučajeva, gdje su djeca hrvatskih inteligentnih roditelja odgojena u talij. duhu — pa su ipak ti roditelji od »Sloge« prikazivani za — rodoljube!

»... mučenici jesu u borbi sa svojom duševnosti, dali će služiti Molohu, ili narodnomu geniju. Zlatno je tele pobiedilo Terno«. To je treća i podvala i laž! Sin učitelja Zeca polazi I.

*) Tla so že pripravljena, samo razmer nečejo izboljšati!

razred njem. gimnazije u Puli i uči hrvatski jezik, kao slobodni predmet, a talijanski ne. Kad bi mu otac služio Molohu, radi zlatnoga teleta, valjda bi barem u tomu mogao ugoditi tomu Molohu. Jest, zlatno tele je pobiedilo Terno, bezobrazni, naručeni, »Slogin« lažljivče, a mi ti znademo kazati u tvoj lažljivi brk, da je jedan od onoga »Terna« isti dan kad je potpisao »Bič«, izajmio 100 K, da plati liječnika i ljekarije za svoju biednu obitelj, koje krune nije do danas još vratio — a tko zna kada i će! Nije valjda raskovao ono zlatno tele podlog piskara, koji kad bi učitelj bio, što nije, Boga mi, sram bi me bilo, što imade takovih ljudi u našem poniženom ali plemenitom i svetom zvanju. Veli ona pisanija i ovo. »Oni učitelji, koji zbilja nastoje koristiti sebi, staleškim probitcima i narodu, oni to nastoje pridobiti ustrajnim radom u školi, nesebičnim nastojanjem medju svojim pukom i sudjelovanjem u svojim društvima. Za prvo dvoje ne mogu biti njihov sudija, ali glede trećeg znadem, da nisu članovi postojeći učiteljska društava, da se ne prikazuju medju sakupljenim učiteljsvom i da se u neku ne priznavaju učiteljima«.

I ovdje samo puste i gole laži! Da im ne može biti sudija o njihovom djelovanju medju svojim pukom? To je prva ne istina. Kako mi je sudio čak njihov obiteljski život, tim više i lakše je mogao suditi njihovo nastojanje medju pukom gdje živu. —

Nego dopisnik se je navlaš odrekao tog suda, jer bi bio i opet morao lagati ili priznati im bar toliko zasluga za narod, koliko ih on sam ima. Mi znamo na primjer, da je učitelj Zec bio prvi pokretač za »hrvatsko konsumno društvo« u Pomeru, da je napisao tri primjerka društvenih pravila (15 araka hartije) da do danas još vodi društvene račune i da je duša onom društvu, premda je već mnogu gorku s protivne strane progutnuo. Popitaj se, dopisniče, je li njegovo nastojanje sebično ili nesebično, te ne će za svoj trud primiti ni toliko zahvalnosti, koliko ti od »Sloge« za svoj smradni članak. Dopisnik veli, da nisu članovi postojećih društava učiteljskih. I to je laž. Jedan od one trojice je član »Narodne Prosvjete« od njezina postanka; drugi — učitelj Zec — jedva je par godina u kontinentalnoj Istri i htio se upisati u »Narodnu Prosvjetu«, ali ga odbor po befelu prečasne i veleučene gospode nije primio. Sramota! Nije ga primio, da se to strašilo, taj vuk razderavac, taj zloduh ne uvuče u ovčarnicu njihovih (one prečasne i veleučene gospode) krotkih učitelja, te ne ulije svoj liberalni otrov u nedužne dušice svojih drugova. Može li im se dati već tužnije svjedočbe, neg su si je sami dali? Pop i dohtor mogu se šepiriti po učiteljskoj skupštini kao pievci med svojim kokošama, da drže u redu i pod okom tu svoju nestašnu djecu, a jedan učitelj, naš suradnik i supatnik, da bude odbiven? I još predsjednik »Prosvjete« u svom govoru naglasio par puta, da loše čine oni učitelji, koji ih kore s mračnjaštva, klerikalizma i sredovječnosti!

Zar bi se moglo niti u zemlji Arnauta šta slična dogoditi u zori XX. vijeka? Oh ne, Arnauti su bliže istoka sunca, te su do njih zrake doprle, a mi se zaklanjamo od svjela: mi tražimo spas narodni i naš u — reverendi ili bolje pod njom.....

Da se nikada ne prikazuju medju sakupljenim učiteljsvom. Eto opet jedne friške. Danu, reci, vriedni slugo vriednijeg gospodara, reci, nije onaj tvoj »Terno« prisustvovao prošle godine konferenci hrvatskih učitelja u Puli? Nisu li dva člana tvog »Terna« ostala cijelu noć u društvu druge četvorice čestitih i vriednih hrvatskih učitelja, te se jedan iz-

razio, da bi želio često takvo sastajanje, pošto to više obazuje, nega da pročitaš snop knjiga? Nije li uprav kuća učitelja Zeca ugodno stječište svih bližnjih hrvatskih učitelja, njegovih znanaca i prijatelja?

Nisu li kod jednog člana tvog Terna bila i u nedjelju dne 11. t. mj. tri učitelja, a kod drugoga sledećeg dana opet četiri? Nisu li dva člana tvog »Terna« prisustvovala skupštini »Narodne Prosvjete« i skupnom objedu na 15 t. mj., a tebe po svoj prilici ondje bilo nije, ili, ako si bio, to si, kao stroj, radio po tuđoj volji? »Da se u neku ne priznavaju učiteljima?« Ha, ha, ha! Da se ne priznavaju učiteljima? A da što onda? Zar se ti priznaješ učiteljem — »Slogin« dopisniče? Ti, koji dopuštaš da se biede i sam tako biediš svoje drugove? I ti učitelj? Promieni onaj naslov tvog članka! Krsti ga radje: »Popovski nalog učiteljima u zgodno doba.« Jer znaj, samo popovi i njima srodne duše mogu onako ogo-varati, i to ne svoje kolege — al da ima takvih i med nama, učiteljima, to ne mogu i ne smiem vjerovati!

I nastavlja u svom članku: »Ali ne vidiš, čovječe, kako nas tlače i omalovažuju popovi? Čujem prigovor. I ja bi štošta znao pripoviedati, sudruže moj! al budi obziran i ustrpljiv.« To je dulcis in fundo. Ta i on bi znao što šta pripoviedati; ali hoće da bude »obziran i ustrpljiv«, kao onaj s dugim ušesima. Neka ga biju, neka ga lamaju, neka ga izrabljuju, ta on je samo zato na svijetu — tako mu tumači pop svrhu života!

Avaj! i biti će te, druže nedruže, i lamati će te, izrabljivati i zlorabiti će te, dok budeš ti tako branio svoj stališ, kako si započeo da braniš i da mu ugled dižeš!

»Zar nisi opazio, da koga učitelja svećenici osudjuju, da ga ujedno mrko i ostali narod gleda?«

To jesam, Boga ti! I to je uprav onaj uzrok — klerikalna nadmoć — proti kojoj se diže cio civilizovani svijet, pa evo hoćemo i mi, da se te sramote otresemo! Dakle, ako si pao u nemilost popovu, za to što ne ćeš, da budeš njegovo pusto orudje, ili zato, što ne skidaš kapu njegovoj Perpetui i što joj drugačije ne ugadjaš — zar zato, da budeš narodni odmetnik, prodana duša, renegat?

Ako ti dakle pop ili fratar i ženu zavede kako što su na našu sramotu učestali slučajevi u Istri — da budeš još i tada ustrpljiv i obziran? Prosit, druže! I takvi člankopisci, koji nam dolaze sa takvim evandjeljem.... da su savremeni izgajatelji? Dovle onaj članak, koji, kako rekospo nije dovršen. Prihodnič, što Bog dade i sreća hajdučka!

Već sam bio bacio Slogu, a s njom i konac »Učiteljske rieči u zgodno doba«, propustiv, da joj »Zaveza« odgovori; ali po kajah se, kako bi ono rekao onaj naš »jedan od starijih učitelja«, te podjoh ponju. I evo me sa par redaka odgovora, razumje se, samo gdje ona »rieč« o našim prilikama govori.

Ima tu najprije duga prodika, po primjeru one u »Zaglavku« »Naputaka učečne osnove, t. j. kakav mora da bude pravi učitelj. Mi toj prodiki, onako obćenitoj, ne imamo što dodati, ni udzeti. Neka mu bude! Ali: »sve što dalje, sve to gore«, kazao je jednom Isukrist sv. Petru; i to se obistinjuje i pri našoj »učiteljskoj rieči« u veoma nezgodno doba. Kao onaj, koji bi htio na dvim stolicama sjediti, koji bi htio ugoditi Bogu i vragu, tako ti i ona »rieč« nastavlja: I mi učitelji, zašto da tajimo (do sada je tajio; al, pošto je izrekao tu grdnu psost, treba da se ispovijedi i pokaje!) ne hvalimo nemarne svećenike, osobito one, koji žive da živu i koji sramote sebe, svoj stališ i rod (narod!)

Hoćete li većega farizejsta? Kaže, da ne hvali nemarne svećenike, osobito one, koji žive da žive i koji sramote sebe, svoj stališ i rod. Dakle oni svećenici, koji žive da žive i koji sramote sebe, svoj stališ i rod, to su njemu samo »nemarni svećenici!«

Nego hoće on još i te »nemarnike« da rehabilitira, te nastavlja: »al ove dobro poznade i njihovo stado, te ih odsudjuje i izbjegava« (Da, ali to je sve, jer je Bog visoko, a Sloga za takva osudjivanja — daleko! Najnoviji dokaz?! Medulin i Bilica) »Pa ne daj veliki Bože, da nije na svijetu sudija pravedna kritika, koja drži na uzdi ljude.

Eto ljudi: ne daj Bože, da ne bi bila na svijetu pravedna (Slogina — dakako) kritika. Nedaj Bože! Pogledajte dakle, dragi učitelji, sve Sloge od nekoliko godina. Pobrojite sve pope, kojih ona bledi! To su vam »nemarni« — a svi ostali su: vriedni, vevriedni, veečasni, veeštovani, veezaslužni, naši sokoli, naše perjanice, naše dike i — naši »divi!« Ovakovih epiteta ima dosta u N. Slogi za njih, na što im ne zavidjamo. Nije li tako — »moderni«, »savremeni« naš družo?

Nego okrenimo u prozu. —

Naglasujemo, da smo i mi u opće proti javnoj kritici upravljenoj jednoj osobi, ili barem, da se ima ta kritika upotrebiti kao »ultima ratio«, kao zadnji lijek, koji ima služiti više da druge odvraća od sličnih bolesti, nego da dotičnika popravi. Nego pretpostavimo, da je pravedna (Slogina dakako!) kritika, te umjestna i nužna — onda morati češ, družo, pristati, da bi tih kritika imalo biti mnogo više proti popovima, nego proti učiteljima, jer popovi imaju mnogo više dužnosti, kojih ne izvršuju, nego učitelji. (Njima je naime povjerena trostruka služba: kraljevska, svećenička i učiteljska) Uzmimo konkretni jedan primjer — slučaj. U selu L. razvijen je silno sedomski grieh. Učitelj nije postizavao uspjeh, često niti onaj zakonom propisan za puč. škole. — Župniku je bila dužnost, da dolazi u školu četiri ure na tjedan, da podučuje vjeronauk (a bolje bi bilo moral), ali on je dolazio veoma rietko. Učitelj je bio napadnut od »Naše Sloge« i najbezobraznije ocrnjen, a pop je ostao i nadalje naša dika i naše ufanje. Sad reci, nije li tu pop više kriv nazadku škole, nego li učitelj? Nije li pop bio dužan, da svojim ponašanjem, svojom ljubezljivošću, svojim osobitim položajem (kao uspovjednik) privede taj pouk najprije do morala, a tim do napretka? Jer, zaludu je gospodo, dok u našem narodu propada moral, propadati će i škola i napredak — te će i sam puk propasti. Tu nam je povjest Sodome i Gomore, povjest Izraelcima i ona Rima.... Kad je propao u narodu moral, propao je i narod sam. A ovakovim popovima, koji — kako bi rekao naš »stari«, žive da žive, i stakvim glasilima, koja te popove uzvisuju, mora propasti i moral i narod.

Čujte samo dalje: »Činjenica nadalje postoji, da najradje vode (valjda: dodje) do razmirica na selu, medju malovriednim učiteljem i svećenikom.«

Ele, stari moj družo, da me tvoja starost ne sadržava, rekao bih ti, da si — — — Ali ne vjerujem, da si ti učitelj; ne, ne vjerujem. Učitelj, ma i kakav bio, ne bi svoj stališ tako pogrdio. Reći, da dodje (»najradje«) do razmirica na selu medju malovriednim učiteljem i svećenikom! Dakle, kad dodje do takovih razmirica, tada je učitelj malovriedan, ili nevriedan? A pop? — On ostaje svećenik, po redu Melhisedekovu!

Dakle, kada taj svećenik ili pop, zavede i učiteljevu ženu, pa dodje do razmirica, te su razmirice medju nevriednim

učiteljem s jedne strani i vevriednim (što li?) svećenikom s druge. Evala! S tvojega gledišta pravo imaš!

Pak se pita: »Pa da se mi za par ovakovih svadjamo i cjepamo u stranke? Nipošto! To bi bili, kako bi ti rekao, sporadični slučajevi, koje mi žalimo; ali koji nam još ne daju pravo, »da se svadjamo i cjepkamo u stranke«. Tim manje ne, pošto stranke imaju biti trajne i kao takve počivati na trajnim načelima, a razmirice su često kratkotrajne: danas ljuti neprijatelji, a sutra dobri — i ako ne iskreni — prijatelji. A pak, da ne spominjem druge, reci de, je li bilo razmirica medju onim tvojim »trim malovriednim« učiteljima potpisanim u »Biču« i njihovim svećenicima? Ja ti velim, da nije! Čemu dakle iznašati činjenice, koje ne stoje? Zato, da svršiš, kako si započeo: izvraćanjem omalovaživanjem, laganjem, da zavedeš lakovjerno i bezazleno učiteljstvo.

Preskočimo malko redaka, do stavka: »Druga joj je (»Zavezi«) svrha (a prva?) da predobije za sebe hrvatsko učiteljstvo Istre«. Dakako! I to je, što straši »Slogu« i njezina naručena dopisnika. »Zaveza« ne čini medjutim to iz nikakvih interesa. Ona je veliko društvo i jako, velikih i jakih učiteljskih društava svih jugoslavenskih zemalja. Time, što želi imati i zove k sebi i učiteljska društva i učiteljstvo iz Istre, time ona nastoji nesebično za ujedinjenje i uzveličanje učitelj. stališa slavenske krvi.

A tko od nas ne želi živo, da bi se svi Slaveni, slavenski narodi, na našem jugu sjedinili u veliko jedno tielo? I mi vjerujemo, da će se sjediniti, kad bude zublja prosvjete i te narode prosvjetila. I gle! ti narodi će se sjediniti prosvjetom jedino, a nosioci te prosvjete da ostanu razdvojeni? Al rad šta, pitamo se mi! Radi crne prebende? Pustimo do..... prebendu! Ne dajmo njoj toliko važnosti, da nam ona smeta na putu udruženja i napretka. Ako se tko u nju zaleti, pak nek se zaleti; neka nas zato glava ne boli. Ako li se komu prohtje, da joj često i na mjestima, gdje njoj mjesta nema pokadi — a dok je uz nju, »uvijek« — pa nek joj kadi; mi joj ne kadimo.

Kaže dalje: »Zaveza drži, da je Zec et. Comp. već njezin. Njegovi interesi i njegovi pajdaši izvan su kruga moći i djelovanja »Zavezina«, zato oni nisu »dušom i tielom« njeni; zato i dvojim, da će u kolo njeno i doći na njezinu skupštinu. Vidjet ćemo!«

Da nisu Zec et. Comp. »dušom i tielom« njeni, neka te, moj »stari«, zato glava ne boli. Za sada su svakako »dušom« njeni; ali ide vrieme, kad će biti oni i ostalo mlado učiteljstvo Istre i dušom i tielom njeni, i — gle jada! — obistiniti će se ona, da »na mladima svijet ostaje.« A hoće li mladji i u buduće klipsati..... pod komandom veečasne i veeučene gospode?! Valaj ne će, ugledati će se u napredne narode, te će slediti njihov primjer.

Da li će doći, il ne doći u Zavezino kolo na njezinu skupštinu, nek te i opeta ne bude briga. Ti svakako dodji, da slušaš od Zaveznih učitelja — kako si im pri koncu naviestio — skrušenu njihovu ispovied. Dodji, dodji, ti, koji razpolazeš s učiteljskim društvima v Istri, i daj mi ovaku prodiku: »God. 1900. mi smo se odciepile od vas, jer nismo mogli trpiti, da budu više izmorena i tako »izmučena (ma kako?) uda (ma koja?) naših vriednih (ma u čemu?) svećenika« (Vidi »Učit. T.« br. 16 god. 1900.) Oni dopisnici su za tim klonuli duhom i zašutili. Proteklo je od onda punih pet godina, a mi se još nismo vama pridružili. Ali sad hoćemo; da, sad hoćemo! Ispoviedajte se, kajite se; kajite se dok imade dana, dok je doba, djeco, kajite se; ne mojte uzeti

pod svoje okrilje Zeca st. Comp. (a ovdje bi mogao navesti ovih, koje misliš, da su pogibelnji u borbi, u nastojanju, da se narod otrese i oslobodi sredovječnosti!) i mi smo vaši, i dušom i tielom vaši, i oštat ćemo barem 10 godina.«

I nude, ja dajem poštenu riječ, da će se svi oni Comp. od tebe spomenuti »dvojbene vriednosti i izmečari« zahvaliti. Zavezi na dosadanjoj podpori, i zamoliti ju neka nas žrtvuje, ako može doditi jedno ili dva učiteljska društva.

Evo, kako svršava taj »jedan od starijih učitelja«: »Trsit ćemo se, da drugove svoje zalutale opet privedemo u našu ovčarnicu. Naše učitelj, društvo »Narodna Prosvjeta« primiti će ih rado.« (Kako rado kad je već jednoga dosadanji odbor »Prosvjete« odbio? A sada će još i teže, jer je novi odbor, koji — — — I ti da toga ne znaš, koji raspolažeš voljom učitelja i učitelj. društva u Istri?!)

»Ne preostaje drugo, nego sastajati se, upoznati, ispo-
viedati, pokarati, pokajati i oprostiti, a onda udruženim silama raditi i poslovati tako, da udovoljimo Bogu, narodu i svojoj zvaničnoj časti«.

Dakle treba se »sastajati«, više puta dakako; »upoznati« na jedanput dakako; za tim treba, da se svi Zavezini tovariši i ostali mi smušenjaci podjemo našem »starom« — »ispoviediti«, odmah dakako; pa da primimo od njega pokaranje, onako mudro; za tim da izmolimo djelo »pokajanja«, ali skrušeno dakako; a onda će nam on dati — u ime svih i svačesa — sveto odrešenje i — — — gotovo! Biti ćete, moji dragi, opeta pravi i čisti! Ma je li taj čovjek učitelj ili pop? — pitati će se začudjeni svjesni tovariši.

Ne pitajte drugovi, ne mari; samo se udarajte u prsa, pa mirna Bosna. A pokora? Zaboravio na to! Tu ćemo vam mi dati: o ta je, da ponesete sobom uvjerenje gorko i zalošno, kako ima kod nas, žali bože, još mnogo neobradjene ledine, sredovječnih ljudi, ali nek vas to ne čudi, jer je to moguće, dok imade u našoj tužnoj Istri onako — »starih učitelja«.

Jedan od mladih učitelja.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Iz »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društva«. Za letošnju XVII. glavno skupšćino Zaveze v Pulju je prijavilo »Slovensko učiteljsko društvo za koperski okraj« sledeći razpravi:

1. »O peticiji na državni zbor za zboljšanje gmotnega položaja ljudskoškolskega učiteljstva.« (Za preuredbo § 55. državnega ljudskoškolskega zakona potom državne legislative). Poročevalec gosp. Pavel Plesničar, nadučitelj v Marezigah pri Kopru.

2.) »O odpravi krajevnega plačilnega sistema v mejnigrofiji Istri.« Poročevalec gosp. Miroslav Anžlovar, učitelj-voditelj v Boljuncu.

Delegats so dalje prijavila sledeća društva:

IV. Sežansko učiteljsko društvo: 10. Anton Kosovel, nadučitelj — Sežana; 11. gospica Pavla Lorenzutti, učiteljica — Sežana; 12. gospica Klementina Gaspari, učiteljica — Sežana; 13. Franc Vendramin, nadučitelj — Dutovlje.

V. Pedagoško društvo v Krškem: 14. Franc Grailand, učitelj — Kostanjevica; 15. Ivan Erbežnik, učitelj — Kostanjevica; 16. Ivan Malnarič, nadučitelj — Sv. Križ pri Kostanjevci; 17. Ivan Blaganja, učitelj — Hrvatski brod; 18. Ivan Golob, učitelj — Cerklje.

VI. Tolminsko učiteljsko društvo: 19. Franc Kašca, učitelj — Grahovo, 20. Anton Stres ml., učitelj — Sedlo.

VII. Šalesko učiteljsko društvo: 21. gospica Antonija Valenčič, učiteljica — Sv. Martin ob Paki; namestnik Jožef Armič, učitelj — Velenje.

VIII. Litijsko učiteljsko društvo: 22. Jožef Zajec, nadučitelj — Veliki Gaber, 23. Franc Kovač, nadučitelj — Zatičina; namestnika: Janko Škrbinec, nadučitelj — Višnja gora, Erna Zajec, učiteljica — Zatičina.

IX. Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj: 24. Ludovik Černež, šolski voditelj — Griže pri Celju; 25. Franc Krajnc, učitelj — Celje; 26. Franc Voglar, učitelj — Celje.

X. Kamniško učiteljsko društvo: 27. Ignacij Tramte, nadučitelj — Kamnik; 28. Janko Toman, nadučitelj — Moravče.

XI. Slovensko učiteljsko društvo za kočevski okraj: 29. Mihael Verbič, nadučitelj — Sodražica; 30. Štefan Tomšič, nadučitelj — Ribnica. Namestnik: Franc Štefančič, nadučitelj — Vel. Lašče.

Še druga Zavezna društva nujno prosimo, da nam vrnejo društvene izkaze in da prijavijo delegate.

Vodstvo Zaveze.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je zborovalo 2. t. m. v prostorih deške okoliške šole v Celju. Vkljub temu, da je vladala skoraj neznosna vročina in je bilo učiteljstvo šele pred kratkim zbrano pri uradni skupščini, se je tega sestanka vendarle udeležilo lepo število članov. Društvu sta pristopila dva nova člana, in sicer vrli tov. g. J. Kramar z Vranskega, ki k temu zborovanju še ni mogel priti, in tov. g. Jak. Rajner iz Hrastnika; kot gost je prisostovala gdč. M. Lecker iz Slivnice; svojo odsotnost pa je opravičilo več tovarišev.

Po prečitanju in odobrenju zadnjega zapisnika se tov. predsednik navzočim v iskrenih besedah zahvali, da so ga tovariši vnovič volili, in sicer enoglasno svojim zastopnikom v okr. šol. svetu. Zatrjeval je, da bo tudi odzda naprej deloval v korist učiteljstva in šole, ker je ponosen, da je zastopnik tako zavednega učiteljstva. Tudi tov. g. Krajnc je omenjal, kaj se zmore, če so tovariši edini, kakor so bili pri zadnji uradni skupščini. Bodimo tudi odslej vedno tako složni.

Tovariš g. Fr. Brinar je potem predlagal, naj delegatje delujejo na to, da se ponatisne stenografični zapisnik dež. učit. skupščine; založi naj ga »Lehrerbund« ali sploh naj vlada sama izda tak zapisnik, za katerega se povrnejo stroški. Na tak način naj dobi tudi učiteljstvo vpogled v vse, o čemer se je razpravljalo pri dež. učit. skupščini.

Na inicijativo predsednikovo je med zborovanjem krožila ena kolekta poštinih znamk, druga pa se bo odposlala učiteljstvu po pošti. Predsednik je omenjal, kako smo po mnenju dež. šol. sveta prestopili svoj delokrog v lanski uradni učit. skupščini, ker je učiteljstvo predlagalo, naj se na učiteljskih nastavijskih zmožni učitelji. Da smo stavili tak prav umesten predlog, bi morali dobiti zahvalo, pa ne graje. To je pač znamenje, da uradne učit. skupščine nimajo tistega pomena, kakor bi ga morale imeti.

Za delegata v štaj. »Lehrerbund«, ki se bo sestal meseca septembra t. l., sta se določila tov. g. Logar v Zidanem mostu in tov. g. Sivka v Št. Jurju ob juž. žel.

Nato je tovariš g. Fr. Brinar o temi »Nekaj za učiteljice« razpravljal jako zanimivo o negovanju dojenčkov, katerim naj bi se posvetila veliko večja skrb, kakor se to godi dozdaj; zlasti naj bi bila učiteljicam izročena naloga, poučevati ljudstvo o boljšem negovanju dojenčkov. Obžalovati je le, da takrat ni bilo navzočih več tovarišic, upati pa je da bodo omenjeno razpravo čitale v enem naših stanovskih listov, kjer naj na željo pri zborovanju navzočih tovarišev obelodani svojo dobro sestavljeno predavanje.

Ker se na nekaterih šolah obeh združenih okrajev začnejo koncem tega meseca že glavne počitnice, na drugih pa zopet trajajo zaradi poznega pričetka do meseca novembra, se bo vršilo prihodnje zborovanje v mesecu novembru. Takrat bo najbrže predaval g. profesor Kožuh o »Projekciji«.

Savinsko učit. društvo je zborovalo dne 18. junija na Vranskem. Zborovanja se je udeležilo 15 članov ter gost g.

Kuhar iz Št. Gotharda na Kranjskem. Predaval je g. S. Jakše: »Vzgojimo mladino k spoštovanju zakonite avtoritete«, za kar se mu je g. predsednik toplo zahvalil. Prebrala se je okrožnica učit. konvikta, v kateri se učiteljstvo poziva na delo za konvikt. Po zborovanju je bila pevska vaja za koncert v Mozirju. Prihodnje zborovanje se vrši meseca oktobra, če bo pa kaj nujnega, pa še prej. Za predavanje se je prijavil g. Meglič.

Uradno skupščino smo imeli 24. junija v Mozirju. Za delegata za deželno skupščino smo izvolili enoglasno g. Zoterja, kot zastopnika v okr. šols. svet pa g. Farčnika. Dolžnost nam je, da se na tem mestu zahvalimo dosedanemu zastopniku g. Zoterju za njegov trud ter energično zastopanje učiteljstva. Pričakujemo pa tudi od njegovega naslednika, da bo mož na svojem mestu ter neustrašen zagovornik učit. pravic. Zvečer po uradni skupščini se je vršil koncert združenega učiteljstva gornjegrajskega in vranskega okraja v prid konviktu.

Koncert je bil dobro obiskan ter se je obnesel v vsakem oziru izborni. Iz društva je izstopil g. I. Kramar baje zaradi tega, ker je bil napaden v »Tovarišu«, kamor je poslal tudi odgovor, v katerem zopet zavija po stari navadi. V tistem odgovoru, dolži našega g. predsednika, da je udrihal po zborovanju v Št. Jurju čez napredno stranko na Kranjskem. Stvar je bila sledeča: Takrat so bile na Polzeli občinske volitve. Znano pa je, da je na Polzeli krepka nemčurska stranka, ki se že dolgo napenja dobiti občino v svojo pest ter ji vsiliti šulferajnsko šolo.

Beseda je dala besedo, in g. predsednik je dejal: Če bi se pri nas na Polzeli tako cepili, kakor na Kranjskem in ako se ne bi združili obe slovenski stranki proti Nemcem, bi bila prišla občina gotovo v nemške roke. To so bile torej tiste usodepolne besede. Kdo se smeši s takim besedičenjem, ni treba naglašati, zlasti ker je daleč naokrog znano strogo napredno mišljenje našega g. predsednika, ki smo mu izkazali s tem, da smo ga enoglasno izvolili za zastopnika, svoje zaupanje.

Okrajno učiteljsko društvo ormoško je imelo 6. t. m. pri Sv. Tomažu svoje zborovanje, ki se ga je udeležilo 21 društvenikov ter gostje g. Cvahte, nadučitelj iz Male Nedelje, g. Škrlec, župan tomaževski in gospa Megla, nadučiteljeva soproga. Na novo sta k društvu pristopili gospodični učiteljici Roza Randl iz Svetinj in Marija Burgarell od Sv. Tomaža. Na običajni načelnikov pozdrav na društvenike in goste pozdravi še domači nadučitelj g. Bezjak vse došlece prav pristrčno, omenivši v lepih besedah naših sestankov smoter, ki je v tem, da se navdušujemo za izobrazbo in vzgojo človeštva. Tudi župan g. Škrlec kot načelnik krajnega šolskega sveta pozdravi zbrano učiteljstvo, zagotavlja ga najsrčnejših simpatij, ki jih goje Tomaževčani do učiteljstva.

Gospod Š. Bezjak je podaval obširno o zgodovini tomaževske ljudske šole in o tomaževski »mali gimnaziji«. Posebno zanimiv je bil drugi del podavanja, iz katerega smo zvedeli, da je bila pri Sv. Tomažu res »mala gimnazija«, v kateri je poučeval neki Herman učence v predmetih najnižjih gimnazijskih razredov, in sicer z uspehom, kar nam je g. govornik dokazal z imeni oseb, ki so tu dobili svoj začetni gimnazijski pouk.

»Delegatom za XVII. glavno skupščino »Zaveze« 13., 14., in 15. avgusta t. l. v Pulju sta izvoljena gg. Anton Porekar in Anton Kosi, namestnica gospodična Julka Valentinčič; za »Lehrerbundov« občni zbor meseca septembra v Gradcu pa gg. Ivan Košar in Robert Košar, namestnikoma gg. Anton Porekar in Ernest Slanc.

G. R. Košar je sprožil misel, uvesti med društveniki takozvane znanstvene klube, v katerih bi se zbirali sorodni duhovi v nadaljno lastno izobrazbo. Kdor hoče v tej zadevi kakih informacij, naj se obrne do predlagatelja g. R. Košarja.

Po dokončanem zborovanju so se podali zborovalci na grob tovariša g. Alojzija Krenerja, ki je bival tako rad v naši družbi. Obiskovalci so mu na grob položili svoje lepe šopke, ki so bili sprejemni darovi ljubeznivih tomaževskih tovarišic.

Med obedom (v gostilnici g. Kosija) se je nazdravljalo cenjenim gostom, katerim sta se tu pridružili še gospe Košarjeva in Bezjakova, nadučiteljski soprogi. Posebno je razveselila navzočnost g. nadučitelja Cvahteja, ki nobene prilike ne zamudi, da bi nas ne obiskal pri Sv. Tomažu. Napivalo se je tudi vzajemnosti, tesni združitvi v društvu tomaževskemu učiteljstvu, g. načelniku Porekarju i t. d. — Bilo je prav živahno in veselo, tako da so nam prehitro potekle prijetne urice, za katere gre vrlim tomaževskim tovarišem in tovarišicam priznanje in pristrčna hvala. — Gotovo ni odveč, ako se spomnimo še enkrat na tem mestu tudi gostilničarja g. Kosija, ki mu gre vsa čast na izbornih jedilih in izvrstni pijači po tako nizkih cenah.

Prihodnje zborovanje bó 3. avgusta t. l. na prijaznem Humu.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Monsignore Anton Jaklič, vojni superior v Zadru, 10 K; g. dr. Hinko Dolenc, posestnik i dr. na Razdrtem, 4 K; gospa Karolina Mauer, posestnica v Vipavi, 3 K; g. Anton Hrovatin ml. posestnik v Vipavi 2 K; g. Ivan Mesesnel, posestnik v Vipavi, 1 K; »balincarji« ob priliki okrajne učiteljske konference v Postojni 3.40 K; vesela družba v Črnem vrhu nad Idrijo 3 K; gospa Zalaznikova v Ljubljani, 5 K; g. dr. M. Hudnik, odvetnik v Ljubljani 3 K; g. A. Hudovernik, c. kr. notar v Ljubljani 4.08 K; zadnje tri darove je nabrala gđc. učiteljica Gusti Mattanovič, ki vporabi vsako priliko, da nabere nekaj kronic, za »konvikt«. Vsa čast in hvala vrli kolegini. G. Matko Kantè, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Sežani, 10 K; g. dr. Viktor Gregorič, zdravnik v Sežani, 11 K, ki so jih zložili zbrani pogrebci po zadnjem slovesu, skazanem r. g. kanoniku Urbanu Golmajerju, staremu glagolašu v Črne-Tomajevi gostilni. Živeli učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Čekovni promet učiteljskega konvikta. (Letnina za l. 1905.) G. Valentin Zavrl, nadučitelj v Begunjah na Gorenjskem; g. Anton Gnus, nadučitelj, gđc. Josipina Roš, učiteljica in gđc. Mihajla Roš, učiteljica v Dolu pri Hrastniku.

Učiteljski konvikt. Gđc. Anca Tomčeva, c. kr. učiteljica v Idriji, 2 K.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta razpošilja te dni vsem županstvom na Kranjskem, Primorskem in Spodnjem Štajerskem sledečo prošnjo: Slavno županstvo! Podpisano »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« se zaupljivo obrača do slavnega županstva z vljudno prošnjo, da bi se slavnoisto blagovolilo spomniti našega prepotrebnege društva z denarno podporo. Kranjsko, primorsko in spodnještajersko učiteljstvo bi si rado zgradilo v Ljubljani svoj »Učiteljski konvikt«, kjer bi se vzgojevale osamljene in zapuščene učiteljske sirote in otroci in bile preskrbljene v njem kot v ljubi očetovi hiši. Ob svojih bornih plačah pa učiteljstvu ni mogoče priti kmalu do željenega cilja, ako ga pri tem ne podpirajo dobri njegovi prijatelji in dobrotniki, med katerimi imamo tudi že več občin, ki so nam obljubile redno letno podporo dotlej, da pridemo do zgradbe. Znano je sl. županstvu, da se ljudsko učiteljstvo hudo bori za vsakdanji kruh. Z malo plačo, ki jo dobiva učitelj, komaj samec izhaja, ne pa učitelj z družino. In vendar je njegova dolžnost, da vzgoji svojo deco stanu primerno. Zbog nizke plače mu je nemogoče, poslati svoje otroke v mesto v srednjo šolo. Če je pa že učitelj-oče v taki stiski, pač ni treba poudarjati, kake reve so v tem oziru šele učiteljske vdove in sirote. Ta potreba je učiteljstvo prisilila, da je začelo zbirati darov za »Učiteljski konvikt«, ki bo varno ognjišče in skrben namestnik ljube očetove hiše učiteljskim sirotam in otrokom za svojih študij. Z ozirom na ta blagi namen in z ozirom na vsestransko delovanje našega učiteljstva v korist in blagor našega naroda si usojamo slavno županstvo vljudno prositi denarne dobrote ter se blagovoliti

slavnoisto v ta namen poslužiti priložene poštne hranilne položnice (čeka). Vsak, tudi najmanjši dar bomo sprejeli z največjo hvaležnostjo. »Kamen do kamena palača.«

V Ljubljani, datum poštenega pečata.

»Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta.«

Predsednik:	I. podpredsednik:	II. podpredsednik:
Jakob Furlan,	Luka Jelenc,	Ignacij Križman,
učitelj v Ljubljani.	učitelj v Ljubljani.	nadučitelj v Dornbergu na Goriškem.

Tajnik:	Blagajnik:
Juraj Režek,	Jakob Dimnik,
učitelj v Ljubljani.	nadučitelj v Ljubljani,

Odborniki:

Engelbert Gangl,	Fran Gärtner,	Fran Scheschark,
učitelj v Idriji.	učitelj v Ljubljani	nadučitelj v Kočevju.

Ignacij Šijanec,

učitelj v Gornjem gradu na Štajerskem.

Na učiteljstvu je zdaj, kako bodo posamezna županstva, oziroma občinski odbori reševali to prošnjo; zato prosimo so-mišljenike, da marljivo agitujejo pri županih in posameznih odbornikih, da bo imela ta prošnja čim več uspeha; zato le vsi na krov in na delo za naše sirote in otroke!

Nesramnost! Nesramnost klerikalcev je velikanska! Vedno sramote šolo in učiteljstvo, a sedaj mu usiljujejo svoje tiskovine. Kakor znano, so kupili klerikalci Šebrovo tiskarno v Postojni. Sedaj pa pošilja ta klerikalna tiskarna krajnim šolskim svetom naročilni list, kjer ponuja svoje slabe in ničvredne šolske tiskovine. Učiteljstvo mora uporabiti ves svoj vpliv, da ne naroči v klerikalni postojnski tiskarni niti za 1 h vrednosti. Dve tiskarni inserirata v našem listu svoje šolske tiskovine, vrhu teh dveh priporočamo še Kleinovo tiskarno v Ljubljani. Klerikalci naj tiskajo za škofove zavode, nas pa naj puste s svojo naravnost židovsko usiljivostjo na miru!

V spomin na dobo konkordata. Vsakemu je znano, kako žalostni in poniževalni so bili stari časi za učiteljstvo, ko je moralo opravljati posle župnikovega ponižnega služabnika. Učitelji so zvonili, pometali, snžili črevlje, nosili jed in pijačo na gospodovo mizo, a sami so stradali. Ti časi so minili! A ne popolnoma. Še se časih zgodi kaj takega, kar spominja človeka na dobo hlapčevanja in brezpravnosti. To pot se je zgodilo nekaj konkordatskega v Novem mestu, kjer so imeli 1. t. m. okrajno učit. skupščino. Uradni list je priobčil o tej uradni skupščini dolgo, dolgo poročilo. Povedal je, da je »počastil« zborovalce novomeški prošt dr. Elbert, povedal je, da so zborovali eni pod predstvom g. nadzornika Turka, drugi — nemški tovariši — pa pod vodstvom novega nadzornika Peerza, in povedal je tudi, da so se zbrali skupščinarji po uradnem pravilu k skupnemu obedu, kjer sta bila tudi oba g. nadzornika, naposled je tudi omenil, kako so si napivali itd. A tega, kar povemo mi, ni povedal uradni list; in to je tisto, kar nam zbuja spomine na dobo konkordata. Nikari pa ne mislite, da je temu kriv kak zagrizeni klerikalni župnik — ne, vse to-le govorimo na račun in odgovornost »liberalnega« nadzornika Peerza, ki je s tem pokazal, da bo dobro in srečno vodil naše nemške tovariše! — Pri obedu ni nadzornik Peerz takoj dobil zaželjene pijače. Kateri nadzornik — če ima učitelje okolo sebe — bi v takem žejnem primeru poklical natakara?!. Zatorej se je obrnil tudi ta nadzornik do nemškega učitelja M—a z besedami: »M! Kommen's mal her! Bringen Sie mir $\frac{1}{2}$ l. Wein und ein' Syphon!« — Rečeno — storjeno! Kmalu je stalo naročeno pred vsemogočnim. »Noch ein Glas!« zagrmil novi ukaz. A ker so stali kozarci na mizi pred njim — pred nadzornikom namreč — ga bližnji nemški tovariši pomakne predenj. Pil in jedel je g. Peerz sam. — In sedaj mu nekaj povemo: Za natakara ne sme noben nadzornik rabiti

učiteljev — noben nadzornik, to je treba dobro pomniti! Tudi ošabnosti in avtokratstva ne sme kazati, sicer naleti na odpor, ki se mu še ne sanja o njem. Učiteljstvo se ne da poniževati od nikogar in pri nobeni, še tako uradni in slovesni priliki! — O tem in enakem (n. pr. inšpekcija na cesti, »Erl« itd.) se bo treba vendarle odkrito pomeniti pri — deželni učiteljski skupščini!

Učiteljska skupščina za okraj ljubljanske okolice se vrši dne 27. t. m. Poleg običajnih točk so na dnevnem redu še tale poročila: Sodelovanje učiteljev pri vsakdanji brzojavni prognozi v Avstriji. Poroč. Fr. Trošt. Metodična obravnava berila »Smodnik« (III. berilo Josin Gangl). Poročevalec se določi pri skupščini. Nove struje v risanju na ljudski šoli. Poročevalec Anton Lenarčič. Zaznamek učil, ki so potrebna na enorazrednih do petrazrednih ljudskih šolah na Kranjskem. Poročevalec Jos. Gregorin. Poročilo odseka o uvedanju Josin-Ganglovega berila na vseh šolah v okraju. Poročevalec Fr. Lavtižar.

Koncert v prid »Učiteljskemu konviktu« je priredilo ob priliki uradne skupščine v Mozirju združeno učiteljstvo gornjegraškega in vranskega okraja dne 24. junija t. l. Bojazen nekaterih, da ne bo nič s koncertom, je sijajno pogorela. Vsi pravijo: »Kaj takega nismo pričakovali.« In tudi naš blagajnik ni pričakoval toliko svetlih kron. Prvi nastop učiteljstva je dokazal, da se da vse napraviti, če se le hoče. Trdna volja vse premore in je le želeti, da bi se večkrat kaj enakega priredilo. V veliki letos precej podaljšani verandi hotela »Avstrija« se je vršil koncert. Privrelo je ljudi iz Šoštanja, Gornjega grada, Nazarij, Vranskega itd. Pričakovali smo pa nekatere bližnje učitelje iz celjskega okraja, pa nobenega ni bilo v naš krog vkljub še precej ugodni prometni zvezi. Pa kaj hočemo, saj se so celo iz obeh domačih okrajev nekateri po skupščini odpeljali domov, namesto da bi šli h koncertu. — Koncert so pričeli vranski tamburaši, ki so pod vodstvom učitelja g. Jakšeta izbornu udarjali »Mlade vojake«. Razen vzporednih točk — Farkaš »Proljetno cvieće«, Šviglin »Kolo« — so še marsikateri komad proizvajali v popolno zadovoljstvo občinstva. Učiteljski mešani zbor je z znano spretnostjo vodil tovariš g. Rudolf Vrabl. Zapel je tri narodne pesmi, harmonizovane po Zirovniku. Dobro prednašanje in natančen takt je presenetil vsakogar, vkljub temu da je bila samo ena skupna vaja na dan koncerta. Tudi kvartet »Slovo« od Bajuka je izbornu vzpel. Peli so gg. Jakše, Kuhar, Vrabl in Bizjak. Najimnitnejša točka vsega koncerta pa je bilo goslanje g. Serajnika Bena, ki se je rade volje odzval povabilu učiteljstva ter prihitel iz oddaljenih Konjic v Mozirje. Igral je 9ti Beriotov koncert dovršeno in lepo, da se je vse divilo. Spremljala ga je izbornu nadučiteljeva soproga gospa Fischerjeva iz St. Pavla. Da je bil Serajnik burno sprejet in da je moral še in še dodati, to je itak razumljivo. Srečolov po koncertu je nudil obilico lepih dobitkov, ki jih je učiteljstvo darovalo, oziroma nabralo. Prodali so se vsi listki. Prosta zabava in ples sta trajala do poznega jutra. Vse je bilo veselo in vsem je sijala radost z lic. Želeti je, da bi združeno učiteljstvo še večkrat priredilo kaj sličnega. Za konvikt se je pridobila lepa svota.

Vodstvo ustanovnega zavoda za gluhe in slihe v Ljubljani vabi k sklepni izkušnji gojencev in gojenk, ki bo dne 15. julija 1905 ob 10. uri dopoldne. Izkušnja se vrši v telovadnici, izdelki gojencev in gojenk pa bodo razstavljeni v učnih sobah.

Vročinske počitnice. Deželni šolski svet v Ljubljani je odredil, da v sedanji vročini popoldanski pouk po ljudskih šolah popolnoma preneha. Dopoldanski pouk se pa mora pričiti kolikor mogoče zgodaj.

Učiteljski disciplinarni zakon. Naučni odsek državnega zbora je sprejel predlog poslanca d' Elverta, naj predloži vlada vsem deželnim zborom enake učiteljske disciplinarne zakone in naj se pri tem ozira na tozadevna določila štajerskega in moravskega deželnega zbora.

Občinski svet ljubljanski je dovolil za razstavo učil ob letošnji deželni učiteljski skupščini 200 K podpore.

Osobne vesti. Profesor državne realke v 9. okraju na Dunaju, g. Anton Derganc je pomaknjen v VIII. činovni razred. — V pokoj je stopil vadniški učitelj na goriškem učiteljskem g. A. Zgubin. Tem povodom je bil odlikovan od cesarja s zlatim križcem za zasluge.

Učitelj in občinski tajnik. Na Jesenicah je bila razpisana služba učitelja, pa se ni oglasil noben kompetent, ker ne more nihče izhajati s 1000 K plače. Občinski tajnik jeseniški pa ima 1840 K plače, torej za 840 K več. To je lepo razmerje!

Nemška šola na Savi pri Jesenicah je prosila za pravico javnosti, pa je ni dobila.

V Evropi je okroglo 380 milijonov prebivalcev, v Aziji 840 milijonov, v Afriki 200 milijonov, v Ameriki 135 milijonov, v Avstraliji 6 milijonov. Na zemlji prebiva torej okroglo 1500 milijonov ljudi.

Državni dolg. Avstrija ima 5.970.000.000 kron dolga. Letne obresti 375.000.000 K. Lepi denarci!

Bogastvo starega veka. Krez je imel okrog 10 milijard, Aleksander Veliki okolo 4 milijarde, Lukul pa približno 3 milijarde kron imetja.

V Kristijaniji je umrl dr. Juri Sauerwein, rodом Nemec. Umel je 67 jezikov. 40 jezikov je dobro govoril, pisal in v njih pesnil. Najrajši se je bavil z dolnjelužiskim narečjem, ki ga govori 70.000 ljudi. Najkrasnejši se mu je zdel srbski in litvanski jezik.

Rast šolske mladine. Zdravniki v Brnu so merili rast šolske mladine in so prišli do tega zaključka: Od začetka do konca šolskega leta zraste otrok za 3 cm, od 14. do 15. leta za 4 cm, v šolskih počitnicah pa za 2 cm. Dečki med 13. in deklice med 7. in 9. letom rastejo enako. Od 10. leta naprej rastejo deklice hitreje. Od 13. leta naprej se razvijajo deklice mnogo jače od dečkov, in sicer po visokosti in teži.

Dunajsko prebivalstvo. Dunaj šteje 1.461.891 prebivalcev. Med temi je 146.921 Judov.

Francoska duhovščina v štrajku. Francoski listi poročajo o shodih, kjer so sklepali, da stopi po sprejetju zakona za ločitev cerkve od države kot duhovščina na Francoskem v štrajk ter ne bo izvrševala nikakih funkcij!

V Avstriji se živi s poljedelstvom 2.560.103 Cehi, 3.068.128 Nemcev, 2.775.401 Poljak, 3.152.725 Rusinov, 896.080 Slovencev in 615.907 Srbohrvatov.

Ločitev cerkve od države na Francoskem — sklenjena. Francoska zbornica je v svoji seji dne 3. t. m. razpravljala o zadnjem členu zakona o ločitvi države od cerkve ter ga sprejela. V tem členu je šlo za to, kako naj se uporabi onih 46 milijonov frankov, ki se prihranijo, ko se odpravi proračun za bogočastje. To vsoto je zbornica določila za občine po razmerju zemljiščnega davka, ki ga plačajo posamezne občine. Toda departementi hočejo imeti zase tudi del tega prihranjenega denarja. O tem se je zbornica v ponedeljek posvetovala in s tem rešila zakon o ločitvi cerkve od države. Zakon pride še pred počitnicami pred senat, ki ga gotovo hitro sprejme, da stopi v veljavo še pred novimi volitvami, ki se bodo vršile meseca maja bodočega leta. S tem zakonom stopi Francoska v novo dobo, ko bosta ločeni cerkev in država. Po ravnokar sklenjenem zakonu se odpravi proračun za bogočastje; pripadniki raznih veroizpovedanj, katoliki, protestanti, židje, bodo morali odslej sami skrbeti za svoje bogoslužje, za katero je dosedaj skrbela država.

Tiskarski škrat. V drugi vrsti v prvi koloni zgoraj v zadnjem našem uvodnem članku čitaj državnozbornskega, ne pa državno-šolskega govora. Druge malepčnosti v tem članku so popravili čitatelji sami.

Razgled po šolskem svetu.

— **Srednjih šol** je v Avstriji 438, v Nemčiji 1075, na Francoskem 1083, v Italiji 1456, v Rusiji 1000.

— **Vseučilišč** je v Avstriji 11, v Nemčiji 22, v Italiji 21, v Rusiji 10, na Španskem 10, v Švici 7.

— **Slovanske vzporednice v Šleziji.** Kakor poročajo iz Opave, nameravajo slovanske vzporednice na učiteljskem premestiti v Poljsko Ostravo.

— **Dar ameriškega milijonarja Rockefellerja.** Znani milijonar John D. Rockefeller — tako javljajo iz Novega Jorka — je podaril ameriški učni upravi za povzdigo višjega šolstva deset milijonov dolarjev.

— **Madjarska šola za Nemadjare.** V Komorskih Morovicah imajo madjarsko šolo, ki jo obiskuje 48 otrok. Po materinščini je izmed vseh 33 Slovakov in Srbov, 3 Nemci in — 12 Madjarov.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 515.

Kranjsko.

Na dvorazredni ljudski šoli v Ihanu je stalno oddati s pričetkom šolskega leta 1905/6 drugo učno mesto s postavnimi prejemki.

Pravilno opremljene prošnje je poslati službenim potom tukajšnjemu uradu do 3. avgusta 1905.

Prosilci, ki še niso stalno nameščeni v kranjski javni službi, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, dne 30. junija 1905.

Št. 1523.

Na ljudski šoli na Vrhniki s štirirazrednim deškim in dekškim oddelkom je stalno oddati nadučiteljsko mesto s postavnimi prejemki.

Opremljene prošnje je poslati službenim potom tukajšnjemu uradu do 14. avgusta 1905.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 6. julija 1905.

Št. 1499.

Na štirirazredni ljudski šoli v Št. Jerneju se razpisuje s tem eno učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje se imajo predpisanim potom tu sem vlagati do 19. julija 1905.

Tudi morajo prosilci, ki še niso stalno nameščeni v kranjski javni službi z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 5. julija 1905.

Gospodarski program.

Naslednje tvrdke darujejo od iztržka, oziroma dobička, ki jim ga da zaslužiti učiteljstvo, dogovorjene odstotke v prid Učiteljskemu konviktu Vsakdo (vsaktera) pa blagovoli zahtevati, da se vsaka vsota, ki jo odjemalec izplača, zabeleži v prid konviktu.

1. **Jernej Bahovec**, — zaloga M. Grubbauerjevih in drugih šolskih zvezkov, peres z napisom: „Učiteljski konvikt“, šolskih knjig in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6.
2. **Národna tiskarna** v Ljubljani, Knafove ulice št. 5.
3. **Fran Ksav. Souvan**, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani.
4. **Gričar & Mejač**, trgovina z narejenimi oblekami za dame in gospode v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
5. **Fran Kraigher**, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg.
6. **Anton Krejči**, zaloga moških in ženskih klobukov v Wolfovih ulicah v Ljubljani.
7. **J. Soklič**, trgovina s klobuki v Ljubljani, Pod Trančo.
8. **Ivan Bonač**, zaloga šolskih knjig, svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani.
9. **Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg** v Ljubljani, Kongresni trg.
10. **Banka „Slavija“** v Pragi — glavno zastopstvo za slovenske dežele v Ljubljani — vzajemno zavarovalno društvo, podpira učiteljski konvikt in daje od učiteljskih zavarovanj provizijo „Zavezi jugoslovanskih avstrijskih učiteljskih društev“.

Zavedno učiteljstvo prosimo, da po geslu „Svoji k svojim!“ podpira v prvi vrsti te tvrdke.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica „Učit. konvikta v Ljubljani“
se je preselila
v Komenskega ulice šte. 17.

Uradne ure za stranke so vsak četrtek od 11. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 5. do 7. ure zvečer.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, ako tudi ni zadržnik. Obrestna mera je 4.32%. Hranilne vloge se pričenjajo obrestovati trikrat na mesec in sicer vsakega 1., 11. in 21. dne vsakega meseca ter nese vsakih 100 K hranilne vloge za celo tako dobo (dekado) 12 h obresti, ali na mesec 36 h, ali na leto 4 K 32 h, ki se polletno kapilzirajo brez posebnega naročila.

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu priporoča tvrdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4.32%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljatvi 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 10 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sic. 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	» 18 » » » 17 » » 6 » — » 18. » 3 » 56 »
C	» 24 » » » 23 » » 4 » 50 » 24. » 4 » — »
D	» 38 » » » 37 » » 3 » — » 38. » — » 66 »
E	» 46 » » » 45 » » 2 » 50 » 46. » 1 » 81 »
F	» 60 » » » 59 » » 2 » — » 60. » — » 70 »
G	» 70 » » » 69 » » 1 » 75 » 70. » 1 » 42 »
H	» 85 » » » 84 » » 1 » 50 » 85. » 1 » 26 »

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Slavna c. kr. okrajnim in krajnim šolskim svetom, učiteljskim konferencam, p. n. gg. šolskim nadzornikom, slavnim šolskim vodstvom toplo priporočam svoje šolske zvezke, ki so prirejeni na podstavi sklepov okrajne učiteljske konference ljubljanske ter ustrezajo glede oblike, papirja in liniature vsem zakonitim predpisom.

Moji šolski zvezki

so pod jamstvom boljši in cenejši kakor katerikoli konkurenčni zvezki.

Ne apelujem na splošno vpeljavo svojih šolskih zvezkov na Kranjskem, Primorskem in Spodnjem Štajerskem samo zato, ker faktično nudim boljše in cenejše blago, nego je katerikoli konkurenčno, ampak tudi zaradi tega, ker je vsled dogovora z „Društvom za zgradbo učiteljskega konvikta“ dobička teh zvezkov deležen

„UČITELJSKI KONVIKT“.

Zahtevajte torej povsod in pri vseh trgovcih moje šolske zvezke. Solidna in točna postrežba je zagotovljena.

Glavni založnik mojih šolskih zvezkov za Kranjsko je g. **Jernej Bahovec** v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2 in Resljeva cesta št. 7.

Z odličnim spoštovanjem

M. GRUBBAUER

tovarna šolskih zvezkov v Lincu.